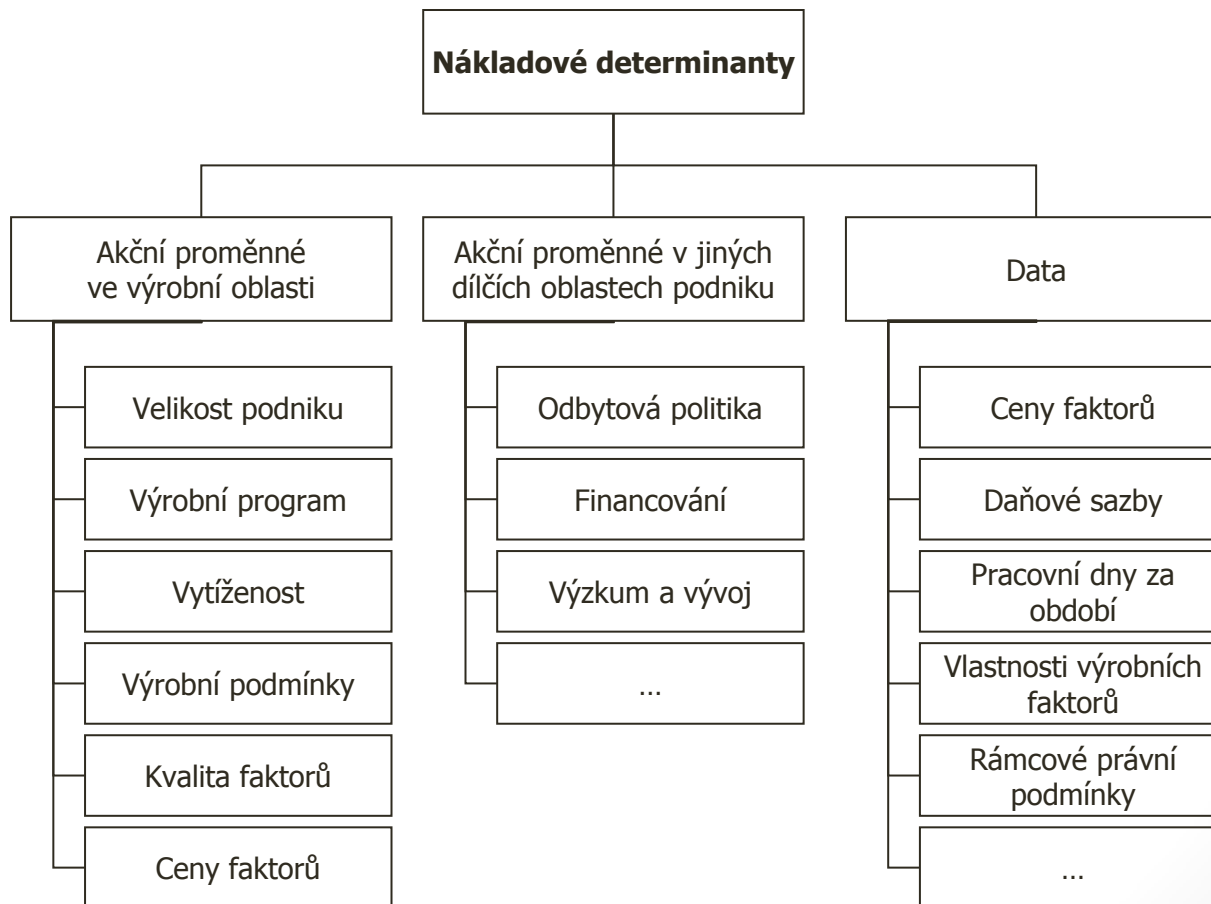

Základy teorie nákladů

NAUKA O PODNIKU (př.3)

Věda zabývající se náklady

- Manažerské (nákladové) účetnictví

Náklad

- Ve výrobě dochází k opotřebení nebo spotřebě výrobních faktorů. Toto opotřebení nebo spotřeba je označováno jako náklady.
- Náklady (z hlediska finančního účetnictví) - peněžní částky, které podnik účelně vynaložil na získání výnosů, tj. použil je k provedení určitého výkonu.)
- Náklady představují spotřebu výrobních faktorů oceněnou penězi, která je vyvolána tvorbou podnikových výkonů.

Náklady vs. výdaje

- **Náklady** (z hlediska finančního účetnictví) - peněžní částky, které podnik účelně vynaložil na získání výnosů, tj. použil je k provedení určitého výkonu.
- **Výdaje** – jakékoliv úbytky peněžních prostředků bez ohledu na účel jejich použití.

Náklady ≠ Výdaje

Výnosy vs. příjmy

- **Výnosy** – peněžní částky, které podnik získal z veškerých svých činností za určité období bez ohledu na to, zda v tomto období došlo k jejich inkasu. Peněžní ekvivalent prodaných výkonů podniku.
- **Příjmy** – jakékoliv přírůstky peněžních fondů (peněz v hotovosti i na bankovních účtech).

Výnosy \neq Příjmy

Členění nákladů

- vztahu k výkonu - kalkulační
- podle vztahu k objemu produkce - kapacitní
- podle druhu nákladů - druhové
- podle místa vzniku a odpovědnosti
- podle hlediska času

Druhové členění

- Dle účetní osnovy třída 5 – Náklady
 - 50 - Spotřebované nákupy
 - 51 - Služby
 - 52 - Osobní náklady
 - 53 - Daně a poplatky
 - 54 - Jiné provozní náklady
 - 55 - Odpisy, rezervy a opravné položky provozních nákladů
 - 56 - Finanční náklady
 - 57 - Rezervy a opravné položky finančních nákladů
 - 58 - Mimořádné náklady
 - 59 - Daně z příjmů a převodové účty

Kalkulační

- + přímý materiál
- + přímé mzdy
- + ostatní přímé náklady
- + výrobní (provozní) režie (např. odpisy strojů, energie, atp.)

VLASTNÍ NÁKLADY VÝROBY

- + správní režie (např. řízení podniku jako celku, odpisy správních budov)

VLASTNÍ NÁKLADY VÝKONU

- + odbytové náklady (např. skladování, propagace, expedice)

ÚPLNÉ VLASTNÍ NÁKLADY VÝKONU

- + zisk (ztráta)

CENA VÝKONU

Objem výroby v kusech	Celkové náklady	Fixní náklady	Průměrné fixní náklady	Variabilní náklady	Průměrné variabilní náklady	Průměrné celkové náklady	Přírůstek objemu výroby v kusech	Celkové přírůstkové náklady	Marginální náklady
Q	TC	TFC	AFC	VC	AVC	ATC	ΔQ	ΔTC	MC
0	200	200	-	-	0	-	-	-	-
1	208	200	200	8	8	208	1	8	8
2	216	200	100	16	8	104	1	8	8
3	224	200	167	24	8	74,7	1	8	8
10	275	200	20	75	7,5	27,5	7	51	7,3
15	314	200	13	114	7,6	20,9	5	39	7,8
18	340	200	11	140	7,8	18,9	3	26	8,7

Kapacitní členění

- **Fixní a variabilní náklady**
- Fixní nezávisí na rozsahu produkce a v krátkém období se nemění. Pozor na skokové náklady.
- Variabilní jsou závislé na objemu produkce, závislost lineární(proporcionální) nebo nelineární.

Fixní vs. variabilní

V krátkém období:

Fixní náklady

- Nezávislé na objemu výroby, resp. úroveň se mění skokově při změnách výrobní kapacity. (kvazifixní)
- Patří k nim značná část režijních nákladů (mzdy vedoucích pracovníků, nájemné, nákladové úroky, pojištění a některé druhy odpisů dlouhodobého majetku)

Variabilní náklady

- Mění se s objemem výroby.
- Např. spotřeba jednicového materiálu či technol. energie, mzdy výrobních dělníků...

V dlouhém období všechny náklady variabilní.

Vývoj variabilních nákladů

V závislosti na objemu výroby se variabilní náklady mohou vyvíjet:

- A. stejně rychle → proporcionální náklady (např. spotřeba jedn. materiálu),
- B. rychleji → nadproporcionální (progresivní) náklady (např. mzdy za přesčasy),
- C. pomaleji → podproporciální (degresivní) náklady (např. náklady na opravy a udržování strojního zařízení).

Nákladová funkce

Vyjadřuje závislost nákladů na objemu výkonu podniku, tzn. že náklady s měnícím se množstvím výrobků klesají nebo stoupají.

$$TC = TFC + VC_u * Q$$

$$N = N_f + n_v * m$$

Bod zvratu (BEP)

- Popisuje **vztah mezi ziskem, objemem výroby, cenou produkce a náklady.**
- Za předpokladu produkce výrobků stejného druhu platí:

$$TR = P * Q$$

- TR – celkové tržby,
- P – cena za jednotku výrobku,
- Q – objem produkce (= prodeje).

$$TC = FC + AVC * Q$$

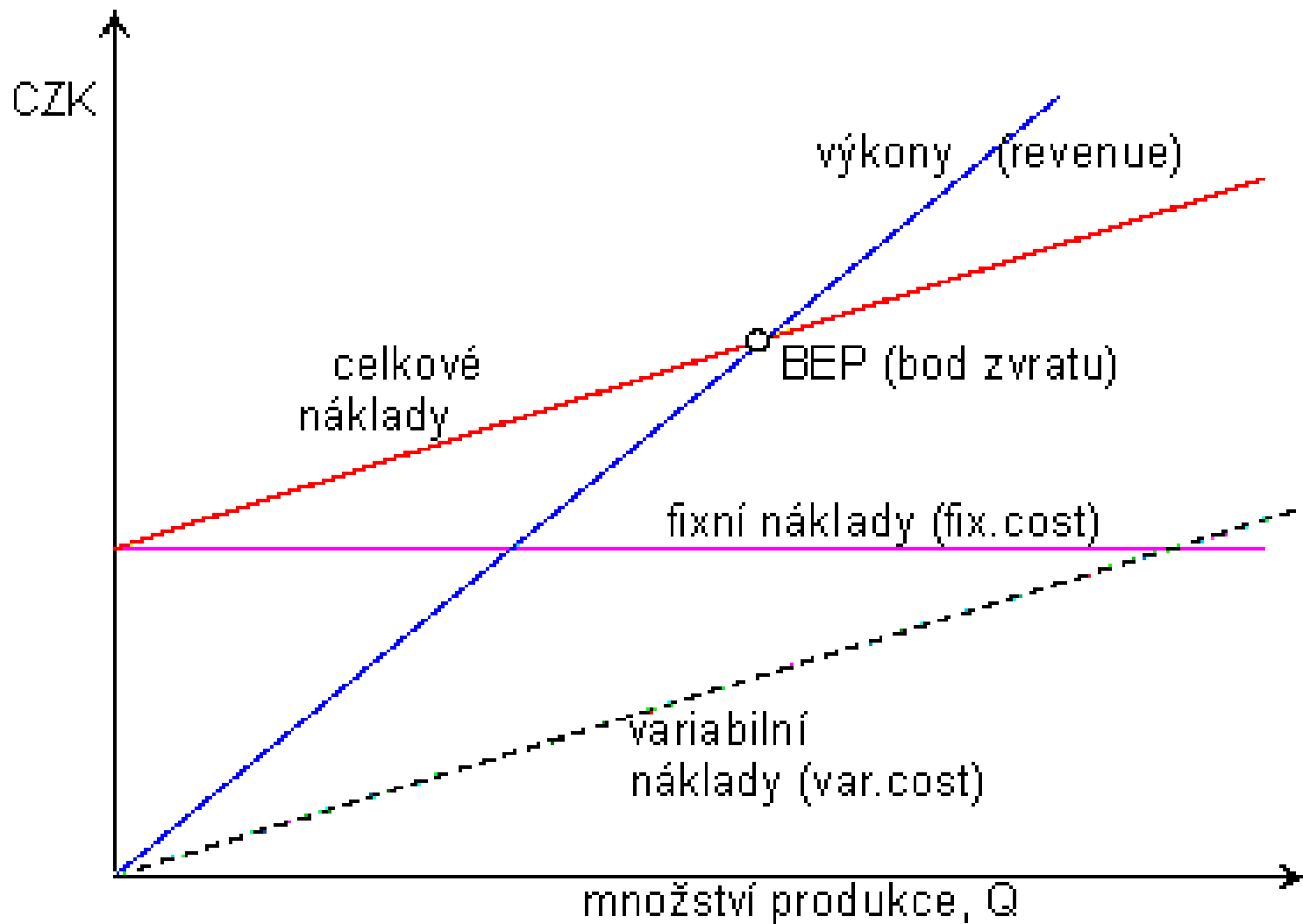
- TC – celkové náklady (předpoklad - lineární průběh),
- FC – fixní náklady,
- AVC – variabilní náklady na jednotku produkce.

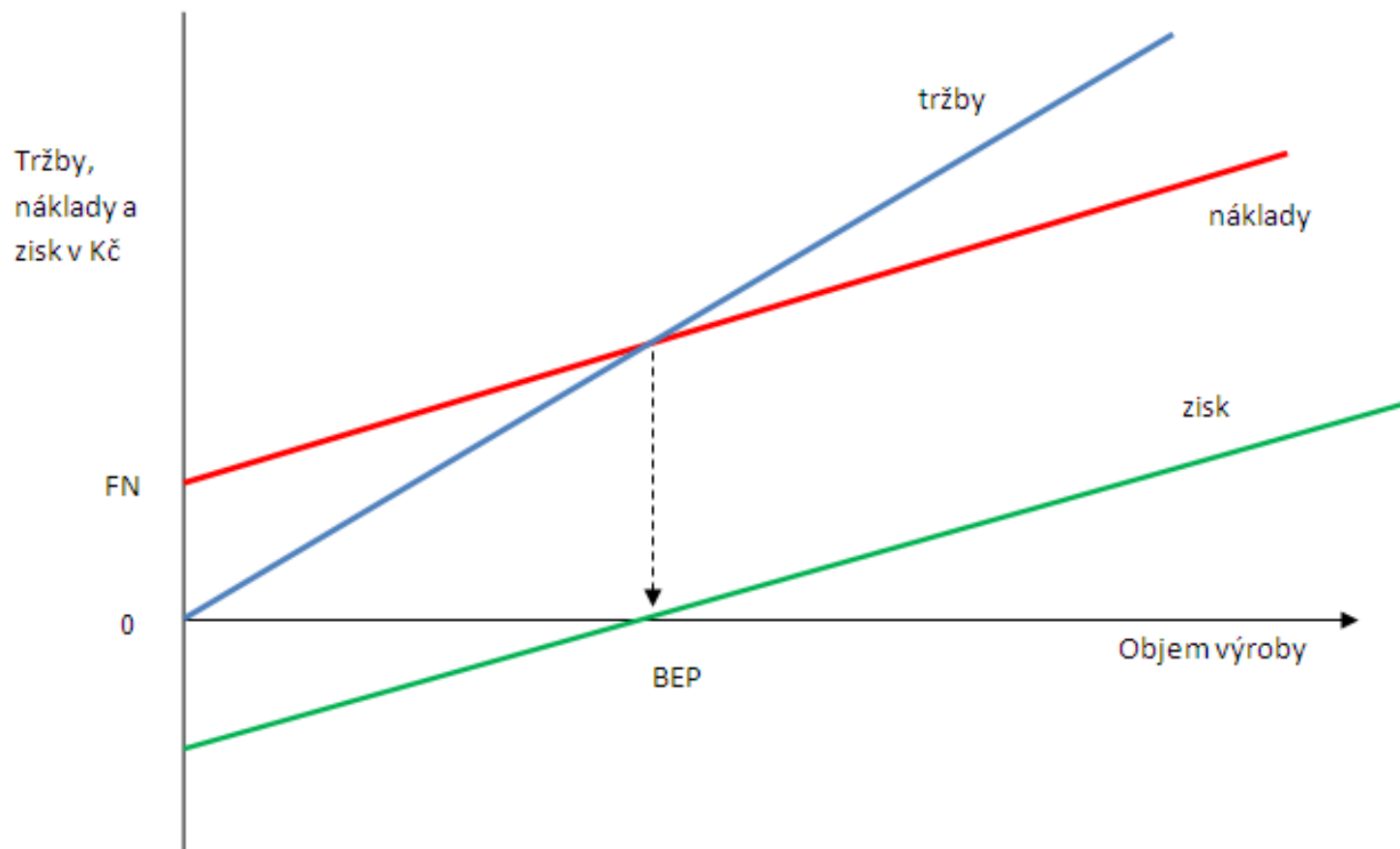
-
- **BOD ZVRATU – objem výroby Q, při kterém se celkové tržby rovnají celkovým nákladům**

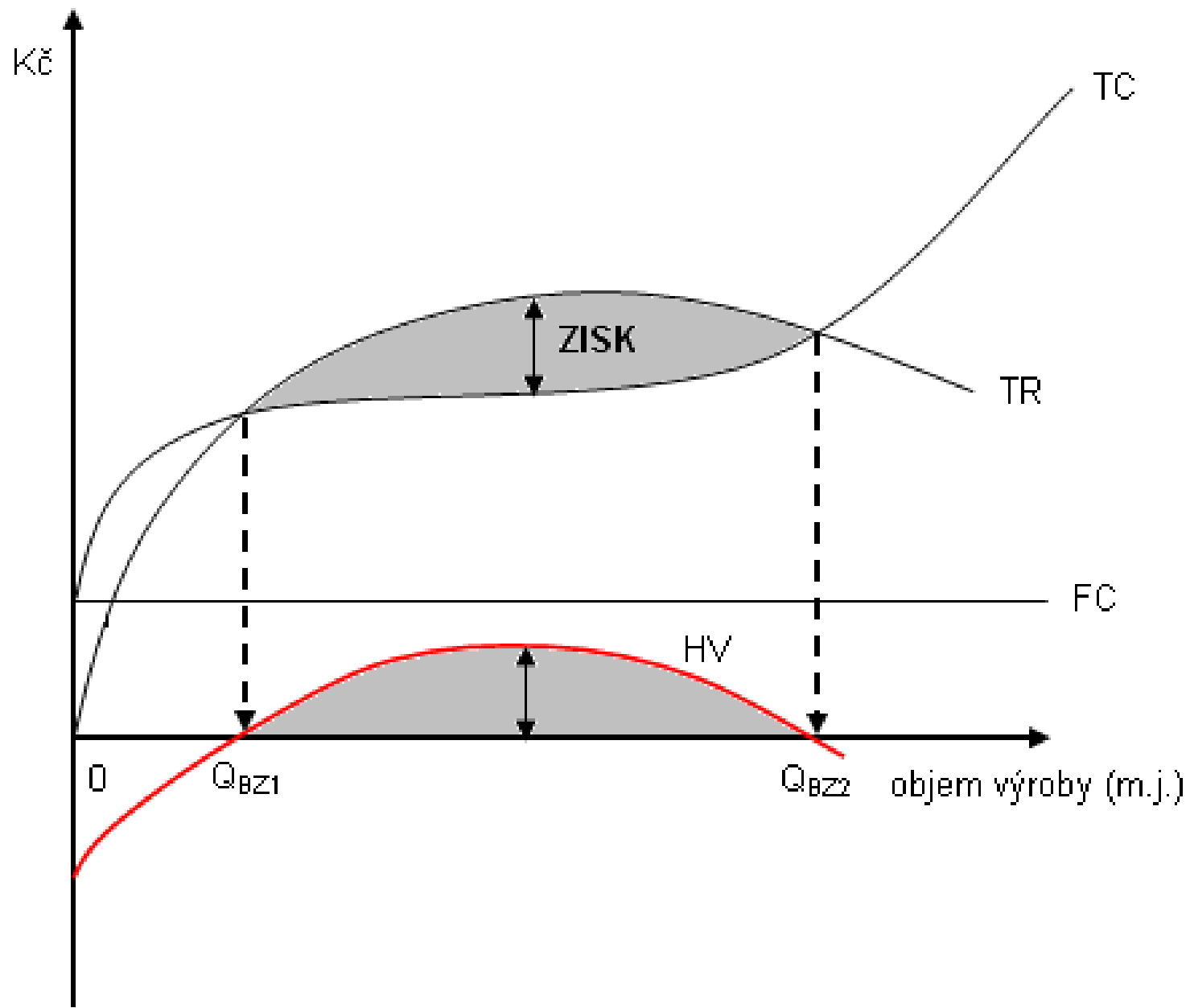
$$TR = TC$$

$$Q_{BEP} = \frac{TFC}{P - AVC}$$

(P – AVC) – příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku (krycí příspěvek, hrubé rozpětí).

Děkuji za pozornost

Použité materiály:

- Při tvorbě tohoto materiálu bylo využito zejména:
- WÖHE, Günter. *Úvod do podnikového hospodářství*. 2. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, xxix, 928 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7179-897-2.
- SYNEK, Miloslav a Eva KISLINGEROVÁ. *Podniková ekonomika*. 5., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, xxv, 445 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-336-3.
- KISLINGEROVÁ, Eva. *Manažerské finance*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010, xxxviii, 811 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-194-9.
- Obrázky buďto ve volné licenci nebo z http://fzp.ujep.cz/~vosatka/fzp_ujep/nauka-o-podniku/z-ceho-studovat.html